■ כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות ■

בסודשיח

■ בס"ד ■ יום רביעי ■ פרשת שמות ■ י"ח טבת ה'תשע"ט ■ 26.12.2018 ■ גליון מס' 511 ■

תפוצה לכל קהילות ישראל

שו"ת חורף

הרב שבתי יגל / הכולל הקהילתי רעננה

אותיות מתחברות ומתפרקות בשבת

שאלת אפרים מרגלית, רעננה: לאחרונה התעוררה אצלי שאלה מעניינת בעקבות סוודר (קפוצ'ון בלע"ז) שקניתי.

על הסוודר מודפסות מספר אותיות באנגלית המרכיבות את שם ה'מותג' של הסוודר.

לסוודר ישנו רוכסן וכאשר רוכסים את הרוכסן הרי שמחברים את האותיות ביחד ונוצרת המילה, וכאשר מורידים את הסוודר ופותחים את הרוכסן המילה מתפרקת. יש לציין כי אחת האותיות מודפסת חציה בצד זה וחציה בצד זה, ורכיסת הרוכסן מרכיבה לא רק את המילה אלא גם את האות (האות האמצעית)

האם ישנה בעיה לרכוס ולפתוח סוודר זה בשבת?

תשובה: כבר דנו הפוסקים בשאלה דומה אודות פתיחת וסגירת ספר שאותיות כתובות על צדדי דפיו, שיש מהפוסקים שאסרו פתיחה וסגירה של ספר כזה, ויש שהתירו[א].

סברות ההיתר שנאמרו בנידון זה הם:

א) אין כאן יצירת אותיות ושבירתם אלא רק ריחוק וקירוב של חלקי האות זה מזה[ב].

ב) כשם שדלת מותר לפתחה ולסוגרה בשבת ואין בזה משום בנין וסתירה, כך גם יהיה מותר לסגור ולפתוח ספר כזה[ג].

ג) פסיק רישא דלא ניחא ליה באיסור דרבנן מאחר והכתיבה אינה מתקיימת[ד].

והנה בנידון דידן נראה לענ"ד שיש כמה סברות נוספות להקל וכדלהלן:

א) חלק מהאחרונים תמהו על סברת ההיתר המוזכרת לעיל באות ב', מה פשר ההשוואה לדלת שמותר לפתחה ולסוגרה ומה השייכות לספר שכתובות עליו אותיות, ומשום כך החמירו בנידון זה, ונראה שיש לבאר סברא זו שהנה יש פעולות בשבת שאף על פי שיש בעשייתם דמיון וקשר ברור לאחת ממלאכות שבת מכל מקום פעולות אלו מותרות מאחר ואין 'שם מלאכה' עליהם, ולדוגמא פתיחת הדלת שיוצרת חלל ופתח בבניין, וסגירת הדלת היא הוספה על הבניין וסתימת הפתח, ומכל מקום מותר לעשות כן בשבת כי מאחר והדבר עשוי לכך והדלת מחוברת אל הבניין בציר, לא רואים זאת כבנייה וסתירה אלא כפתיחה וסגירה. ועוד דוגמא לדבר ממלאכת 'תופר' שכידוע חיבור חלקי בגד זה לזה בשבת אסור משום 'תופר' ובכל זאת מותר לרכוס כפתורי חולצה בשבת ולרכוס רוכסן של סוודר בשבת ולא אסרו זאת משום 'תופר', והוא הטעם שאמרנו לעיל שמאחר והדבר עשוי לכך והכפתורים מחוברים אל החולצה לא רואים זאת כמלאכה. וזו כוונת סברת ההיתר לעיל אות ב' שגם ספר שכתובות עליו אותיות ומחוברות אליו לא רואים את פתיחתו וסגירתו כמחיקה וכתיבה. אמנם היד נטויה לדחות ולומר שאין שום חיבור בין האותיות לבין הספר, שמדוע שיהיו כתובת אותיות על צדדי דפי הספר, ומכיוון שבדרך כלל פתיחת ספר לא טומנת בחובה מחיקת אותיות, אין לראות את פתיחת הספר שכתובות עליו אותיות כפתיחה גרידא, אלא גם כמחיקה[ה], משא"כ בדלת המחוברת אל הבניין מאחר ויש קשר ברור בין הדלת לבניין אין רואים זאת כמלאכה, וה"ה באשר לחיבור חלקי החולצה על ידי כפתורים, יש קשר ברור בין הכפתורים לבין החולצה ולכן מאחר והדבר עשוי לכך לא רואים זאת כתפירה. אולם בנידון דידן שמדובר על סוודר שמודפסות עליו אותיות ה'מותג' מאחר והדבר כל כך נפוץ היום שמדפיסים על האריג אותיות שונות וכדומה, כן ניתן לראות את הקשר בין האותיות לבין הסוודר, ולכן כשם

■ עוד בעיתון ■

ניתן לעבור לכתבה הרצויה ע"י לחיצה על שמה.

איש וביתו באו
המשימה החשובה ביותר שעמדה בפני יעקב בבואו למצרים היתה הבטחת קיומו של עם ישראל בגלות הצפויה, לשם כך הוא...
המשך בעמ' 2

טעם ש"אתה חונן" מתחיל בשבח
בפרשתנו כתוב, ויאמר ה' אליו מי שם פה לאדם וגו', או פיקח וגו' (שמות ד', י"א), מקשים העולם, מה נשתנה ברכת "אתה חונן...
המשך בעמ' 3

מתקפה על ערכי המשפחה
הפעם הראשונה שאנו נתקלים במושג של עם ביחס לבני ישראל היא בפרשתנו (שמות א, ט), "ויאמר אל עמו הנה עם בני ישראל...
המשך בעמ' 4

סיפור לשבת
שוויה של קצה הזרת
בין כל עשרות האנשים שצבאו על פתחו של הרבי מפיטס בורג זצוק"ל באשדוד, עמד גם מיודענו האברך י.ב. יום יום קיבל הרבי...
המשך בעמ' 4

שביבים
■ 24/7, 24/7, 24/7
■ מי הקדים והדליק את הנרות?..
■ הרה"ג יעקב אריאל: "פירוק המשפחה - גזירת פרעה המודרנית"
■ כולנו מארץ ישראל
המשך בעמ' 6

שאין בפתיחת הסוודר וסגירתו משום מלאכת 'תופר' כך גם אין בזה משום מלאכת 'כותב ומוחק', ודו"ק בסברא זו כי עדינה היא[ו].

ב) בנידון דפי הספר בדרך כלל פתיחת וסגירת הספר גורמת למחיקה וכתיבה של מספר אותיות, אמנם בנידון דידן לפי מה שאני מבין פתיחת ורכיסת הרוכסן גורמת לכתיבה או מחיקה של אות אחת, והנה כבר כתבו חלק מהאחרונים להקל יותר בהרחקת אותיות זו מזו מאשר בשבירת האות עצמה, אך בנידון דידן שיש רק אות ש'נשברת' עם פתיחת הרוכסן הרי זה 'חצי שיעור' מאחר ואין חיוב במלאכת כותב אלא בב' אותיות.

ג) עוד יש לצרף שיטת הראשונים הנוקטת שאין איסור תורה בכתיבת כתב שאינו כתב עברי[ז].

אולם מאידך גיסא נראה שפעמים נידון זה חמור יותר מנידון הספר מאחר ובספר אכן אין כוונתו אלא על פתיחת וסגירת הספר ואין לו (בדרך כלל) תועלת מכתיבות האותיות ומחיקתם, מה שאין כן בסוודר נשוא שאלתנו שפעמים יש לאדם עניין ותועלת מיצירת האות והמילה כי זה חלק מהדוגמא של הסוודר, וכל מקרה לגופו כי ישנם אנשים שאין דעתם על זה ואין להם תועלת מזה[ח].

והנה לענ"ד נראה שמאחר שגם לגבי נידון דפי הספר כבר כתב המשנה ברורה שהמנהג להקל, אלא שכתב שנכון להחמיר להשתמש בספר אחר אם יש לו, בנידון דידן שהוא קיל טפי על פי הסברא המובאת לעיל באות א' יש להקל יותר גם אם יש לו סוודר אחר ובפרט כאשר אין דעתו על הכתיבה והמחיקה - והנלענ"ד כתבתי.

והנה עוד נשאלתי אודות חולצות ואריגים אשר יש עליהם 'פייטים' ועל ידי שינוי כיוונם משתנית התמונה, אי שרי לעשות כן בשבת, והנה היתרים א' וב' שייכים גם כאן, אולם היתר ג' אינו שייך מאחר והוא אינו בגדר פסיק רישא אלא בגדר מתכוון שהרי כל מטרת שינוי הכיוון היא רק לצורך שינוי הצורה, ולכן נראה שנידון זה חמור יותר אף מנידון חודי הדפים וראוי להחמיר שלא לעשות כן בשבת.

א - הלבוש בסימן ש"מ כתב שחוששני לזה מחטאת, והט"ז חלק עליו וכתב שהפריד על מדותיו והוי חולין בעזרה, וכן הרמ"א בשו"ת סימן קי"ט התיר, אולם המג"א החמיר, והמ"ב בסימן ש"מ ס"ק י"ז כתב שהמנהג להקל ונכון להחמיר אם יש לו ספר אחר, והחזו"א סימן ס"א אות א' כתב שראוי להחמיר.

ב - שו"ת רמ"א סימן קי"ט וט"ז סימן ש"מ ס"ק ב'.

ג - פרישה על הטור סימן ש"מ ומשנה ברורה שם (וי"ע אם גם כוונת הרמ"א בתשובה להיתר זה)

ד - ט"ז בתחילת דבריו, וחזו"א שם (הנה בלבוש שכתב 'חוששני לו מחטאת' משמע שספר שהוא כתיבה המתקיימת וכן הט"ז לא הזכיר שהוא איסור דרבנן אולם הרמ"א בתשובה כתב שהוא איסור דרבנן מאחר שאינו מתקיים, ובאמת תמוה להחשיב זאת כתיבה שאינה מתקיימת מאחר שמצד עצמו הכתיבה יכולה להתקיים שנים רבות ומה בכך שדעתו לשוב ולפתוח את הספר לאחר זמן, וכתיבה שאינה מתקיימת נמדדת באיכות הדיו ובאיכות הנייר, ועיין בחזו"א שם שעמד על זה אלא שכתב שמאחר והספר עצמו עשוי להיפתח ולהיסגר לעיתים קרובות א"כ הוא עצמו נחשב ככתיבה על דבר שאינו מתקיים עיי"ש בדבריו)

ה - דומיא למה שכתב החזו"א או"ח סימן ס"א אות א' לדחות סברת הט"ז שמתיר לאכול עוגה שכתובות עליה אותיות בשבת כי זה דרך אכילה, וע"ז כתב החזו"א שדווקא מלאכות כמו טוחן וברור שקשורות לפעולת האכילה יש לומר עליהם 'דרך אכילה' משא"כ מלאכת 'כותב ומוחק' שאינן חייבות לבוא בהכרח ביחד עם האכילה, אין להתיר אותם משום סברת 'דרך אכילה' ודו"ק.

ו - ואה"נ אם תיווצר רגילות מאת המדפיסים להדפיס על צדדי הדפים מספר אותיות כגון שם הספר או שם ההוצאת ספרים וכדומה, יהיה יותר מקום להתיר זאת עפ"י סברא זו. אך לעת עתה אין רגילות לעשות כך מלבד ילדי בית הספר שנהנים לרשום רישומים שונים על צדדי דפי הספר...

ז - עיין ברמ"א בסימן ש"ו סעיף י"א ובמשנה ברורה שם ס"ק מ"ז.

ח - ועדיין יש לצרף בזה סברת הרשב"א המפורסמת לגבי פסיק רישא ודו"ק.

איש וביתו באו

/ הרב יעקב הלוי פילבר

המשימה החשובה ביותר שעמדה בפני יעקב בבואו למצרים היתה הבטחת קיומו של עם ישראל בגלות הצפויה, לשם כך הוא מקדים כמה פעולות ששתיים מהן נזכיר כאן: יעקב ידע שהבטחת קיומו של עם ישראל הוא היעוד הלאומי שהחל בו אברהם, היעוד הזה אינו מתגשם מעצמו אלא תלוי במפעל החינוכי שהחל בו אברהם אבינו כמו שנאמר: "כי ידעתיו למען אשר יצווה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט" [בראשית יח יט], וכפי שמתאר זאת הרמב"ם [בהל' ע"ז פ"א] בהרחבה: "והתחיל לעמוד ולקרוא בקול גדול לכל העולם ולהודיעם שיש שם א־לוה אחד לכל העולם ולו ראוי לעבוד . . . וחיבר בו ספרים והודיעו ליצחק בנו, וישב יצחק מלמד ומזהיר, ויצחק הודיע ליעקב ומינהו ללמד, וישב מלמד ומחזיק כל הנלווים אליו, ויעקב אבינו לימד בניו כולם והבדיל לוי ומינהו ראש והושיבו בישיבה ללמד דרך השם ולשמור מצוות אברהם, וציוה את בניו שלא יפסיקו מבני לוי ממונה, כדי שלא תשכח הלימוד, והיה הדבר הולך ומתגבר בבני יעקב ובנלווים עליהם, ונעשית בעולם אומה שהיא יודעת את ה'". וכשעמד יעקב לרדת למצרים החל להתייראה מפני העתיד הצפוי לו, שמא בגלות ירד כל מפעל חייו לטמיון. ועל כן גם אחרי שקב"ה אומר ליעקב: "אל תירא מרדה מצרימה", אין יעקב יושב בחיבוק ידיים וסומך על ההבטחה בלבד, אלא עושה מצדו כמה פעולות כדי להבטיח את קיומו של עם ישראל.

הפעולה הראשונה של יעקב הייתה: "ואת יהודה שלח אל יוסף להורות לפניו", כמו שפירשו במדרש [ב"ר צה]: "מהו להורות? להתקין לו בית תלמוד שיהא מורה שם תורה, שיהיו השבטים קורין בו את התורה, ללמדך שבכל מקום שהיה הולך היה עוסק בתורה, כשם שאבותיו היו עושין". או בלשון אחרת במדרש [שם]: "להתקין לו בית ועד, שיהא מורה בו דברי תורה, ושיהיו השבטים לומדים בו". יעקב לא הסתפק במסגרות הלימודיות הרגילות שהיו מנוהלות עד כה ע"י שבט לוי, אלא שלח את יהודה להקים בית תלמוד איתן יותר. ואכן מפעלו זה של יהודה הועיל לישראל בעת השעבוד, כמו שאנו מוצאים בדברי פרעה שאומר: "תכבד העבודה על האנשים ויעשו בה, ואל ישעו בדברי שקר", ושאלו במדרש: מה הם "דברי השקר" שכה חשש פרעה מפניהם? "מלמד שהיו בידם מגילות, שהיו משתעשעין בהם משבת לשבת לומר שהקב"ה הוא גואלן, לפי שהיו נוחין בשבת, אמר להם פרעה: 'תכבד העבודה על האנשים ויעשו בה ואל ישעו בדברי שקר' - אל יהיו משתעשעין ואל יהיו

נופשין ביום השבת" [שמו"ר פ"ה יח].

הפעולה השנייה של יעקב להבטחת קיומו של העם היהודי היתה ביסוס שלמות המשפחה היהודית, ביודעו כי המשפחה היהודית היא הערובה הבטוחה להמשך קיומו של עם ישראל. על דברי הכתוב: "איש וביתו באו", אמרו [במדרש הגדול]: "לפי שידע יעקב אבינו שהמצרים שטופים בזימה, לכך עמד והשיא את בניו ובני בניו נשים קודם שיבואו למצרים" ("שאפילו חצרון וחמול שהיו קטנים שידך להם נשים כדי שלא יתחתנו במצרים"). נוסף לכך דאג יעקב לשמירת המסגרת המשפחתית על ידי חינוך לצניעות ולנאמנות בחיי המשפחה, שאותם הפנימו בני ישראל בביתם פנימה, כמו שדרשו [במדרש ילמדנו]: "בשעה שירדו למצרים היו צנועים כל אחד ואחד בתוך אוהלו, שנאמר: 'איש וביתו באו' - לא ראובן היה מביט באשתו של שמעון, ולא שמעון באשתו של ראובן, אלא כל אחד באוהלו צנוע". וכאשר עמרם עמד וגירש את אשתו יוכבד, ראתה מרים בפירוק המשפחה היהודית סכנה לבאות והטילה את כל כובד משקלה להשיב את השלום בבית הוריה, ומהם לקחו דוגמא כל עם ישראל, והשיבו גם הם את נשותיהם. ללמדך שלימוד התורה ושלמות המשפחה הם הערובה בטוחה לקיומו של העם היהודי.

טעם ש"אתה חונן" מתחיל בשבח

/ הרה"ג רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

בפרשתנו כתוב, ויאמר ה' אליו מי שם פה לאדם וגו', או פיקח וגו' (שמות ד', י"א)

מקשים העולם, מה נשתנה ברכת "אתה חונן דעת" משארי הברכות שבשמונה עשרה, דשארי הברכות מתחילים תיכף התפילה והבקשה, כגון השיבנו אבינו, סלח לנו, רפאנו, וכן להלן כל הברכות, משא"כ ברכת אתה חונן, מתחיל בשבח והודאה, "אתה חונן לאדם דעת ומלמד לאנוש בינה", ורק אח"כ מתפללים ומבקשים "חננו מאתך וכו'"?

ובס"ד מצאתי כמה תירוצים וכדלהלן:

א בספר "עבודה שבלב" על ברכה זו (ד"ה אתה) כתב בשם המפרשים, דהטעם, משום דבמוצאי שבת תיקנו הבדלה בתוך ברכה זו, ואין לבקש צרכיו לפני הבדלה, ולכן פתחו בשבח. ע"כ.

ב בספר "דעת נוטה", תשובות ממרן הגר"ח קניבסקי שליט"א, (עמוד שט"ו, סימן קפ"ד), השיב הגרח"ק שליט"א, וז"ל, בברכה ראשונה פתחו בשבח. עכ"ל.

ג בקובץ "אסופות" (גליון א' עמוד 53) תירץ הרה"ג רבי מרדכי אפשטיין שליט"א, וז"ל, ונראה כי שונה ברכת הדעת משאר ברכות, כי אם על כל דבר ודבר יכול אדם להרגיש כי משמים הוא, הרי שכלפי 'דעת', תמיד בטוח אדם כי משלו הכל, הוא המוכשר, הוא המבין, הוא מותיב והוא מפרק. אשר על כן, דווקא בבקשה זו - אודות דעת, בינה והשכל, דווקא בברכה זו בה מבקשים אנו על החכמה, יש לנו לבוא ולהדגיש כי - 'אתה חונן' אתה לבדך. ולא כפי שרגילים אנו לחוש. עכ"ל.

ד ולענ"ד י"ל בס"ד בדרך דרוש, ע"פ משכ"כ בשו"ע או"ח (סימן רס"ח סעיף ג') אם היה סבור שהוא חול והתחיל אדעתא דחול, ומיד כשאמר תיבת "אתה' נזכר, קודם שאמר "חונן", הוה ליה התחיל בשל חול, וגומר אותה ברכה, אבל אם היה יודע שהוא שבת, ושלא בכוונה התחיל תיבת "אתה", אפילו אם הוא בתפילת שחרית שאינה פותחת ב"אתה", אינו גומר ברכת "אתה חונן", דחשבינן ליה כטעה בתפילת שבת בין זו לזו, הגה, דהרי יכול לומר "אתה קדשת", או "אתה אחד". ע"כ.

ומעתה י"ל שאם היו מתחילים הברכה, חננו מאתך וכו', נמצא שתמיד אם טעה והתחיל בשבת, "חננו", צריך לסיים הברכה, לכן תיקנו להתחיל בשבח - "אתה חונן" וכו', שאם יטעה בשבת ויתחיל שלא בכוונה "אתה". ויודע שהוא שבת, לא יצטרך לסיים הברכה, וינצל מברכה שדומה לבטלה, ודו"ק היטב, ואתי שפיר.

[ומה שכתבתי שתיקנו להתחיל בשבח אתה חונן וכו', שאם יטעה בשבת ויתחיל שלא בכוונה "אתה", ויודע שהוא שבת, לא יצטרך לסיים הברכה, וינצל מברכה שדומה לבטלה, הוסיף לי הגאון רבי שמואל זנוויל מרדכי שווארץ שליט"א, שגם ינצל מסימן רע לו, דהרי כתב השל"ה הקדוש (מסכת שבת פרק נר מצוה) והובא בבאר היטב על שו"ע או"ח (סימן רס"ח ס"ק א') דמי שאירע לו שאמר ברכת אתה חונן בשבת, ידאג כל השבוע, דהוא סימן רע לו, ויפשפש במעשיו, ויהרהר בתשובה. עכ"ד].

מתקפה על ערכי המשפחה

/ הרב אריה כץ*

הפעם הראשונה שאנו נתקלים במושג של עם ביחס לבני ישראל היא בפרשתנו (שמות א, ט):

"וַיֹּאמֶר אֶל עַמּוֹ הִנֵּה עַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַב וְעָצוּם מִמֶּנּוּ".

בתחילת הפרשה עוד היו אלו בני ישראל שבאו למצרים, אולם לאחר מספר שנים שוב בני ישראל כבר לא היו יותר אנשים בודדים אלא עם שלם, עם שאפילו פרעה הרשע הכיר בו ובעוצמתו. מאז ועד ימינו אחד הדברים ששמר על עם ישראל בכל הדורות היה השמירה על ערכי המשפחה ועל ייחודיותה. כבר על אותה תקופה של שעבוד מצרים מסרו לנו חז"ל (סוטה יא ע"ב):

"בשכר נשים צדקניות שבאותו דור נגאלו ישראל ממצרים".

מה הייתה אותה צדקות מיוחדת של נשות אותו דור? השמירה על המשפחתיות הנורמאלית גם באותה תקופה קשה של שעבוד וגזירה על השלכת הבנים ליאור. באותה תקופה אפילו מנהיגיו של עם ישראל התייאשו והתכוונו לפרק את משפחותיהם, כפי שמופיע בגמרא (שם יב ע"א):

"עמרם גדול הדור היה, כיון שגזר פרעה הרשע כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו, אמר: לשוא אנו עמלין! עמד וגירש את אשתו, עמדו כולן וגירשו את נשותיהן".

בתו של עמרם, מרים הנביאה, היא זו שעמדה בפרץ:

"אמרה לו בתו: אבא, קשה גזירתך יותר משל פרעה, שפרעה לא גזר אלא על הזכרים, ואתה גזרת על הזכרים ועל הנקיבות... עמד והחזיר את אשתו, עמדו כולן והחזירו את נשותיהן".

בעקבותיה הלכו גם שאר הנשים, כל אחת בתוך משפחתה האישית, וביחד הן שמרו על המשך קיומו של עם ישראל, מה שהביא ליציאת מצרים.

בציווי התורה תופסים ערכי המשפחה חלק מרכזי מאוד, כאשר לעומת מבנה המשפחה היהודית, מעמידה התורה את המצב שהיה בעמי מצרים וכנען, ומזהירה את עם ישראל (ויקרא יח, יג):

"כְּמַעֲשֵׂה אֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר יְשַׁבְתֶּם בָּהּ לֹא תַעֲשׂוּ וּכְמַעֲשֵׂה אֶרֶץ כְּנַעַן אֲשֶׁר אֲנִי מֵבִיא אֶתְכֶם שָׁמָּה לֹא תַעֲשׂוּ וּבְחֻקֹּתֵיהֶם לֹא תֵלֵכוּ".

גם במהלך הדורות היה ערך המשפחה אחד הערכים המרכזיים בקיומו של עם ישראל. כשעם ישראל חזר לארץ לאחר שבעים השנים של גלות בבל, פעלו עזרא ונחמיה, מנהיגי עם ישראל באותה תקופה, כנגד נישואי התערובת. במהלך הגלות הארוכה שלאחר חורבן בית שני שמר עם ישראל על ייחודו דרך המשפחה היהודית, ובכל מקום היה ידוע שכל עוד אדם שומר על גרעין המשפחה, גם אם הוא סטה מהדרך, עדיין יש לו סיכוי לחזור, ואם לא הוא - הרי בניו וצאצאיו אחריו יהיו קשורים לעם ישראל. אולם ברגע שנפרצה מסגרת המשפחה היהודית, בדרך כלל נעלמה המשפחה מעם ישראל, ולא הייתה לה המשכיות.

בשנים האחרונות אנו עדים למתקפה כבדה ומתוזמנת היטב על כל ערכי המשפחה בעם ישראל. מתקפה זו מתנהלת על ידי ארגונים חוץ פרלמנטאריים שונים במימון כלכלי של גורמי חוץ שחפצים להחליש את עם ישראל, ובגיבוי תקשורתי נרחב, והיא גורמת לכך שאלו שחפצים להשמיע קול שונה וברור בעד ערכי המשפחה היהודית, מוקעים עד מהרה כפונדמנטליסטים חשוכים ונבערים. בכנסת האחרונה, חדרה מתקפה זו ללב בית המחוקקים של מדינת ישראל, כשחוקים רבים שמטרתם לפגוע בשמירה על שלמות המשפחה היהודית הוגשו על ידי חכי"ם מסיעות שונות, והם נמצאים בשלבי חקיקה שונים. מטרתם של חוקים אלו היא אחת: הכרזה על המשפחה הנורמטיבית והרגילה כאל אחת מתוך צורות משפחה אפשריות רבות, כולן "כשרות". את הסחף הזה, מוכרחים וצריך לעצור, לפני שיהיה מאוחר מידי.

*הרב אריה כץ - רב משיב במכון פועה, וחבר צוות המחקר ההלכתי במכון.

סיפור לשבת

שוויה של קצה הזרת

/ הרה"ח יצחק ברבר הי"ו

הסיפור הזה ראה אור באחרונה לרגל יום ההילולא של הרבי מפיטסבורג זצ"ל, אשדוד

בין כל עשרות האנשים שצבאו על פתחו של הרבי מפיטס בורג זצוק"ל באשדוד, עמד גם מיודענו האברך י.ב. יום יום קיבל הרבי קהל אנשים שהגיעו מכל רחבי הארץ, ובמשך שעות ארוכות שמע את סבלם, האזין למכאובם והשתתף בצערם. לאחר מכן השיא לזה עצה טובה, ולזה נתן עידוד

המשך בעמוד הבא...

ותקוה. לאחד נתן קמיע, ולשני בירך לרפואה וכו'. לכל אחד ואחד את אשר נזקק עד אשר ביוצאו מחדרו הקדוש של הרבי נראה כי פרק את משאו מעל כתפיו ורוח של התחדשות ושמחה החלה מפעמת בקרבו. על פניו נראה אור וברק של תחיה, הרבי הכניס בו ניצוץ, ומניצוצות אלו נושעו אלפי בני אדם שצבאו על פתחו יום יום משך שנים ארוכות.

בהגיע תורו של י.ב. נכנס אל הקודש פנימה. הרבי ישב בראש שולחן ארוך, זיו פניו השרה אוירה של קדושה רוגע ושלווה, וזה הסיפור שגולל י.ב. לפני הרבי:

אדם נוכל שהיה בקשר עסקים עימו, גנב מכיס מעילו שיק פתוח שהיה חתום על ידו, מילא בו סכום של... שמונים אלף ש"ח, ויחד עם קנוניה עם מנהל סניף הבנק, פרע הבנק את השיק וחייב את י.ב. לכסות את גרעון החוב. מאחר וי.ב. עבר לגור באשדוד, כל המכתבים שנשלחו אליו לא הגיעו ליעדם. רק כעבור שנתיים קיבל העו"ד של הבנק בדרך כלשהיא את כתובת הת.ד. של י.ב. באשדוד, ולשם שלח לו טפסים מבית המשפט, שכל ההליכים בהוצאה לפועל הושלמו, וממתינים עתה לפסק דין סופי שאמור להינתן במעמד צד אחד. וכל זאת מאחר והצד השני לא הגיב לכל המכתבים וההתראות. [המכתבים הגיעו לכתובת בבני ברק כשי.ב. גר כבר שנים באשדוד]. פסק דין שכזה גורר בעקבותיו עיקולים, תפיסת מטלטלין, ואף מעצר של עשרים ואחד יום. את כל הטפסים האלה הניח י.ב. על שולחן הרבי, ועם דמעות בעיניו שאל מה עליו לעשות?

הרבי הביט בניירת, שאל מספר שאלות, והזדעזע מהמעשה. כאב לו כיצד יכול אדם, עבור בצע כסף, לגרום לזולת כ"כ הרבה צער ועגמת נפש. וזאת כשלמיודענו י.ב. בית עם שבעה ילדים קטנים שהרחיים שלהם נתונה על צווארו. לפתע הרצין הרבי ואמר: "האמן לי, לו הייתי עשיר הייתי עוזר לך. אך כסף אין לי", ובחיוך קל הוסיף: "המזל שלי - שאין לי מזל. בדבר אחד אוכל לעזור לך. אני אברך אותך שהם לא יזיקו לך במאומה". והרבי לקח את ידו של י.ב. ואמר "הקב"ה יעזור לך שלא יוכלו להזיק לך אפילו באצבע הקטנה שלך". והראה בידו על קצה הזרת.

י.ב. יצא מהרבי עם רגשות מעורבים. הוא שמח על הברכה, אך חשב לעצמו: מחר מגיעים אנשי ההוצאה לפועל, מה יאמר להם? שהרבי בירך שלא יזיקו לו במאומה... הוא שב לביתו והמתין לכל התהליך שעלול להתרחש, שהזמן פשוט יעשה את שלו. גם כסף לעו"ד שינסה לפעול ולעכב את התהליך לא היה תחת ידו [המדובר היה בסכומים לא קטנים]. עברו מספר חודשים מהפגישה עם הרבי, ובעל הדירה אותה שכר י.ב. ביקש למכרה, וי.ב. נאלץ לעבור לדירה אחרת. והנה,בבית ממול התפנתה דירה אותה שכר י.ב. והתכונן לעבור אליה. מספר ימים לפני שעבר, הגיעו אנשי ההוצאה לפועל עם צו לעקל מטלטלין וחפצים יקרי ערך. מראה הדירה היה קשה. חלק מהדברים היו ארוזים, והבלגן חגג במלוא עוצמתו, כשמסביב לכל מקפצים שבעה ילדים קטנים ומשחקים זה בכה וזה בכה, ומדובר בדירה קטנה של שלושה חדרים. אנשי ההוצל"פ עמדו לרגע נבוכים, הם אפילו לא נכנסו לחדרים, הם רשמו על טופס העיקולים "לא נמצאו חפצים הראויים לעיקול", ושבו כלעומת שבאו.

י.ב. עבר לדירה בבית הסמוך והמשיך את חייו. כעבור כשנה של מכתבים מההוצאה לפועל שפקדו את תיבת הדואר של י.ב. בהם מבשרים לו על החוב שעליו לשלם כולל ריבית והצמדה, פגש י.ב. את שכנו לשעבר, שסיפר לו כי לפני יומיים הגיעו אנשי משטרה עם פקודת מעצר, הם הגיעו בחצות ליל אך... לכתובת הישנה, שם נאמר להם כי י.ב. אינו מתגורר בדירה, ולאחר שאימתו את הדבר שבו כלעומת שבאו. גם כשהתגורר בדירה החדשה לא פסקו ההתראות להגיע. באחד הפעמים, בהתייעצות עם "מבינים", פנה י.ב. בעצמו לבית המשפט עם בקשה לעיכוב הליכים וחקירת יכולת. בית המשפט קיבל זאת, עיקב את ההליכים, אך לאחר זמן התברר שהזמן לבקשה כזו כבר חלף מזמן, וממילא בוטלה הבקשה. כשנה הרוויח י.ב. מעיכוב ההליכים. עתה נסללה הדרך שוב לכל ההתראות הלחצים והפחדים מפני הבאות. יום אחד הגיע מכתב רשום ממשטרת אשדוד מחלקת הוצל"פ בו מודיעים לו כי נתקבלה בקשה נוספת למעצר לילה והבאה לפני שופט להארכת מעצר עד 12 יום. י.ב. החליט לפנות לתחנת המשטרה, לשוחח עם הקצין האחראי, לספר לו על מצבו הכלכלי הקשה, על הנוכל שרימהו, ולנסות לעורר רחמים בלב הקצין שלא יבוא לעוצרו לפני הילדים באישון ליל, מראה טראומתי שעלול לפגוע נפשית בילדים. מרוב תמימותו עשה כך. הקצין ששמע את דבריו, ביקשו להמתין בחדרו מספר דקות. הוא שב עם תיק בידו ואמר לו בציניות "אם יש תחת ידי פקודת מעצר על שמך אני עוצר אותך ברגע זה. כל מה שסיפרת לי היית צריך לומר בבית המשפט ולא לי". הוא עבר פעמיים בין כל המסמכים וחיפש את צו המעצר, אך לא הבין לאן זה נעלם. הוא הפטיר "למזלך אני כרגע לא מוצא את הבקשה, אך ברגע שאמצא אבצע אותה מיד, אין רחמים בדין!"

י.ב. עזב את התחנה שבור ומייחל לנס.בתוך כל זה גדלה המשפחה, וי.ב. חיפש לעבור לדירה גדולה יותר. הוא בירר אצל מתווכים אך לא מצא. והנה נודע לו שבבנין מולו עומדת דירה גדולה בעלת ארבעה חדרים להשכרה כבר תקופה ארוכה, ובעל הדירה הוא אף ידידו הטוב של י.ב. בתוך יום נחתם חוזה שכירות, ובשעה טובה כעבור שבוע עבר י.ב. לדירתו המרווחת והגדולה.יומיים לאחר שעבר, פגש י.ב. בשכנו מהדירה הקודמת, שסיפר לו כי בשעה 2 בלילה הגיעו שוטרים עם פקודת מעצר וחיפשוהו. לאחר שאימתו שי.ב. אינו מתגורר שם, עזבו את המקום ושבו כלעומת שבאו.

עברה שנה נוספת.המכתבים וההתראות לא פסקו והעיבו לא מעט על כל המשפחה. והנה, יום בהיר אחד, שב י.ב. לביתו בשעות אחה"צ, ובתו בת השבע מספרת לו לפי תומה,

המשך בעמוד הבא...

שהיום בצהרים שיחקה עם חברותיה בחבל ממול הבית, לפתע נעצר רכב לבן מתוכו יצאו שני אנשים "בלי כיפה", פנו אל קבוצת הילדות ושאלו בקול "מי מכן יודעת היכן גר אדם בשם י.ב.?" אחת הבנות פתחה פיה והתכוננה להצביע לעבר הדירה בה הוא מתגורר. באותה שנייה קראה לה אימה שתעלה ברגע זה מיד לבית. היא עזבה את החבל ורצה לביתה, ואז פנתה הבת של י.ב. לחברתה שעמדה סמוך אליה ולחשה לה בשקט "תגידי להם שהם נסעו לאמריקה..." ואכן אותה ילדה בתמימותה נעמדה לפני זוג האנשים ובקול רם הכריזה "המשפחה של י.ב. שגרו כאן עברו לאמריקה". הם הודו לילדה על האינפורמציה, שבו לרכבם ונסעו. עברה עוד שנה, המכתבים לא פוסקים, החוב כבר עמד על... מאה וארבעים אלף ש"ח [כולל ריביות והצמדות]. י.ב. החליט לנסות להגיע עם העו"ד של הבנק למשא ומתן. ההתראות ופקודות המעצר העיבו על השקט הנפשי של כל המשפחה. נקבעה פגישה בין העו"ד לאביו של י.ב. . בפגישה הסביר האב לעו"ד שלבנו אין כסף, והוא לא יצליח להוציא ממנו מה שאין לו. לכן הוא מבקש לסגור את התיק בסכום סמלי שהוא מוכן לשלם זאת. להפתעתו הסכים העו"ד מיד, ואמר שבסכום של כמה אלפי שקלים [שבעת אלפים חמש מאות בשלושה תשלומים]הוא מוכן לסגור את התיק. תוך כדי שיחה שהתפתחה אמר העו"ד "תראה, יש לי כמה מאות תיקים של אנשים שחייבים כספים לבנק, בחלק מהמקרים אני מצליח לגבות את כל הסכום, חלק משלמים בעיקולים או במשא ומתן כשהחייב יושב במעצר. והנה הפלא ופלא, התיק הזה הוא היחיד מכולם, והצביע בידו לעבר הארון בו היו מאות קלסרים של חייבים, שנים על שנים לא רק שלא הצלחתי לסחוט מתיק זה ולו שקל אחד, אלא עוד היו לי הרבה הוצאות [כל שליחת שוטרים, או מעקלים לחייב, עולה כסף לשולח ולא משנה אם החייב נתפס או לא, כל שליחות עולה כסף]. והוסיף שכשראה שלא מצליח לעלות על עקבותיו ואין לו את הכתובת המדויקת גייס חברת חקירות פרטית שינסו לעלות על עקבותיו ומקום מגוריו ומשום מה גם זה לא הצליח. נראה שאין מזל בתיק הזה, הפטיר, וכך בסכום קטן ובתשלומים נסגר התיק שעמד על מעל מאה וארבעים אלף ש"ח.

כשהביט י.ב. לאחור וסקר את כל המאורעות שהתרחשו בכל אותן שנים, כשבכל פעם ברגע האחרון אירע מה שאירע והוא התחמק מידם, הבין שזה לא דבר פשוט. ולאחר ששמע את דברי העו"ד שקונן על איבוד מזלו בתיק "המשונה" הזה, היחיד מכולם, רק אז הבין שמאחורי כל זאת עמדה לו ברכתו של אותו צדיק "אני מברך אותך שהם לא יזיקו לך אפילו באצבע הקטנה שלך" והראה בידו על קצה הזרת. סיפור זה לא שמעתי מאדם כלשהו, כותב הסיפור הוא בעל המעשה.

■

שביבים / שאול שיף

24/7, 24/7, 24/7 ■

ר' בנג'מין פרל הי"ו הוא מהדמויות המוכרות בבריטניה היהודית והחרדית. איש עסקים מצליח, שמקדיש כל רגע פנוי לעשייה בתחום החינוך. מאחוריו מספר נכבד ביותר של מבנים מרהיבים ביופיים של בתי ספר יהודיים, שהוקמו תודות לקשריו ההדוקים עם ממשלת בריטניה והעומדים בראשה. בגין פועלו זה, זכה לאות הוקרה ממלכת בריטניה. אבל מה שמעניין אותו באמת ומרגש אותו, אלו הפגישות עם גדולי התורה, ואין הוא מחמיץ שום הזדמנות כדי לקבל ברכתם ולהיטהר מדברי תורתם.

כך, למשל, בהיות רבי שלמה זלמן אוירבך בעלמא הדין, היה "תופס" דקות בחברתו ומבקש ממנו איזה "וואט" כצידה לדרך. בפגישתם האחרונה שאל אותו הרה"ג זצ"ל: תסביר לי בבקשה את הפסוק: "לה' הישועה על עמך ברכתך סלה", שבתהלים פרק ג' פסוק ט'. המתין ר' בנג'מין למוצא פיו של השואל. וכך אמר לו: "ל-ה' הישועה", כלומר, על ה' להמציא ישועות לעם ישראל, "על עמך ברכתך, סלה", פירוש: ועלינו, עם ישראל, להודות לו על כך. ומיד הבהיר: "זה לא אני אומר זאת. תקרא את רש"י. ל-ה' הישועה וגו': עליו להושיע את עבדיו ואת עמו. על עמך וגו', ועל עמו [עלינו] מוטל לברך ולהודות לו. סלה.

ואמנם כן, בימינו אנו זקוקים ביותר לפירושו של רש"י. כפשוטו.

ובעודי מדבר עם ר' בנימין הוא משכיל אותי עם שלושה וואטס קצרים: שים לב, "פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון" זהו פסוק עם 7 מלים ו-24 אותיות. "הדו ל-ה' כי טוב כי לעולם חסדו" שבתהלים (קז, א') 7 מלים ו-24 אותיות. "נעשה ונשמע" אינו מופיע בעשרת הדיברות כפי שנהוג בטעות לחשוב אלא יותר מאוחר. ומדוע? כי משה רבנו ע"ה חיכה עד פרשת משפטים, פרק כ"ד פסוק ז', לרמוז לנו: 24/7. ואין זה מקרי. הקב"ה דואג לצרכי עם ישראל 7 ימים בשבוע 24 שעות בכל יום, שמירה ללא הפסקה, ומכאן שעל ישראל להשיב באותו מטבע: לדבוק בה' יתברך שבעה ימים בשבוע, 24 שעות בכל יום, ולממש את הפסוקים הנ"ל.

מי הקדים והדליק את הנרות?..

/ הרה"ח יצחק ברבר הי"ו

זה מנהג לא רשמי ולא מחייב אך רבים נוהגים כך, שהחתן והכלה לאחר החתונה סועדים בשבתות, אצל הורי החתן והכלה לסירוגין, עד שבמשך הזמן, הם מתחילים לעשות את השבת בביתם. מעשה שאירע בחתן וכלה שמסיבות כלשהן, נאלצו לעשות את השבת הראשונה בביתם. ההתרגשות הייתה גדולה, גם לחתן ועוד יותר לכלה, עליה נפלו כל ההכנות, הסידורים, הבישולים והניקיון. התואר "באלעבוסטע" לא ניתן לה בכדי, היא אכן הייתה ראויה לכך. גם בבישולים, גם בניקיון. בכל תחומי העשייה בבית הייתה זריזה וחרוצה. והנה בהתקרב שעת כניסת השבת, יכולה הייתה הכלה להביט בסיפוק רב על מעשי ידיה להתפאר, הכול עמד ביופיו והדרו על הצד הטוב ביותר. הבית הבריק בניקיונו, כל דבר עמד על מקומו. השולחן היה ערוך ברוב פאר, פמוטי הכסף החדשים היו מנצנצים ובוהקים ביופיים, ומעבר לסידורים - אף הבישולים יצאו טעימים במיוחד, והשמחה בלב גאתה, כשפיה אינו מפסיק להודות לשבח, ולהלל את הקב"ה על שהכול עלה יפה.

עתה התכוננה להדליק את נרות השבת. לראשונה בחייה. הרבה הכנות נפשיות עשתה עם עצמה, ואף מצאה באחד הספרים תפילה ארוכה מאד ומיוחדת להתפלל לפני הדלקת נרות שבת בפעם הראשונה, ולהשתלב ולהתחבר רוחנית עם כל נשות עם ישראל המעלות את אור הנרות בכניסת השבת בכל אתר ואתר בעולם.

מאושרת ושמחה נכנסה הכלה אל החדר בו עמדו הפמוטים, אך כאשר נכנסה חשכו עיניה, היא לא האמינה למראה שהתגלה לפניה. לתדהמתה העצומה ראתה כי נרות השבת כבר דולקים! היא הבינה כי בעלה סבר שאולי תאחר את זמן ההדלקה ולכן הדליק במקומה, כי הרי לא היה אדם נוסף בבית מלבדם. מרוב צער ועגמת נפש עמוקה, היא לא הייתה יכולה להחזיק מעמד, ופרצה בבכי קורע לב: איך הוא עשה לי דבר שכזה מבלי להודיע לי מקודם? הוא פשוט חטף לי את המצווה שכה ציפיתי לה, וזאת כדי ללמד אותי לקח על שאיחרתי? ואפילו לא טרח לומר לי מילה על כך?

ומה שלא היה לה ברור ותמוה, שלפי חשבונה היא כלל לא איחרה, וכשנכנסה להדליק את נרות השבת עוד היו מספר דקות לפני זמן ההדלקה. לברר איתו מדוע עשה זאת כבר לא יכלה כי הוא יצא לתפילה. הפגיעה הייתה עצומה עד עמקי נשמתה כשהיא כל הזמן חושבת, אם כך מתחילים חייהם המשותפים, כיצד יזכו לבנות בנין עדי עד?

כתוצאה ממה שעבר עליה נפלו פניה. השמחה נמחקה מהפנים, והיא תמהה הכיצד עשה לה כדבר הזה? כששב החתן מהתפילה, כולו קורן משמחה, קרא בקול "שבת שלום ומבורך". מיד הבחין שמשהו קרה, הדמעות עדיין לא יבשו מעיניה. הוא הרצין לרגע ושאל בבהלה מה קרה? כשליבו פועם במהירות, שמא קרה איזה אסון? אך במקום לענות לו, היא פרצה בבכי, ובידה הצביעה על הנרות. עמד החתן בתמימות, הביט אל הנרות ולא הבין על מה היא מראה לו ומדוע היא בוכה? כעבור רגעים ארוכים כשנרגעה מעט אמרה לו "הרי ידעת כמה הכנות עשיתי כדי להדליק לראשונה בחיי את נרות השבת, אז מדוע הדלקת אותם במקומי, ואף לא טרחת ליידע אותי על כך?"

"מה"? הזדעק החתן, "אני הדלקתי את הנרות במקומך?!" "כן"

השיבה הכלה, "והרי כשהגעתי להדליקם ראיתי שהם כבר דולקים? אם לא אתה, אז מי הדליקם?". עמדו החתן והכלה המומים, מי הדליק את הנרות? בתוך שניות אחדות, התבררה האמת, ואכן הבעל התמים לא היה אשם במאומה.

ומעשה שהיה כך היה: כרבע שעה לפני זמן ההדלקה,היטיב הבעל את הנרות. הוא מילא בשמן את הכוסיות, הכניס את הפתילות, ואף הדליק אותן לרגע על מנת להבהב את הנרות,כנהוג וכמקובל. עד כאן הכל טוב ויפה. אך בטרם הספיק הבעל לכבות את הנרות, נשמעו נקישות על הדלת. הוא הלך לפתוח את הדלת ובפתח גילה את אחד מידידיו הקרובים שבא להתנצל על שלא הגיע לחתונה, וע"כ החליט להעניק לו את המתנה טרם כניסת השבת. הם שוחחו מספר רגעים, וכשסיימו שכח החתן מהנרות הדולקים, אמר יפה שבת שלום ולהתראות ועזב את הבית לתפילה, כשהוא לגמרי אינו זוכר שעליו לכבות את הנרות. לוא הייתה הכלה מלמדת זכות על בעלה, שלא יתכן שינהג כפי שחשבה, והייתה ממתינה לבואו כדי לברר את העניין, היתה חוסכת מעצמה הרבה צער ועגמת נפש, וזוכה לשכר עצום, שכן, הדן את חברו לכף זכות הקב"ה ידון אותו לכף זכות.

לא למהר! לא לחרוץ דין לפני בירור מעמיק! את זה למדו החתן והכלה בשבת הראשונה לחייהם כמפתח וכסגולה להצלחה בחיים.

הרה"ג יעקב אריאל: "פירוק המשפחה - גזירת פרעה המודרנית"

"צריך להשקיע בחינוך, הסברה ושכנוע עצמי שאין תחליף למשפחה היהודית, עם ישראל הביא לעולם את הערך של משפחה מסודרת ואנחנו צריכים לחזק את זה", אומר הרה"ג יעקב אריאל שליט"א, נשיא פורום חותם. על רקע הפגיעה המתמשכת במעמד המשפחה הטבעית, הן בחקיקה בכנסת והן במערכת המשפט, קורא הרב יעקב אריאל, לפעול לחקיקה שתחזק את ערכי המשפחה. הרב אריאל אמר, כי "גזירת פרעה בצורות אחרות היא גזירה שקיימת בכל דור ודור".

"בימינו הגזירה מגיעה מבחוץ על ידי אווירה עולמית של תרבות בעייתית, שבאה לפרק את המשפחה וזה אסון", אמר הרב אריאל. "זו אווירה עולמית שאומרת דחיית הנישואים עד גיל מבוגר. חיי הפקרות, חוסר נאמנות ופירוק. כמעט כל ילד שלישי בעולם לא חי במשפחה מסודרת. ילד שגדל במשפחה מפורקת לא גדל בצורה נורמאלית. עם ישראל הביא לעולם את הערך של משפחה מסודרת ואנחנו צריכים לחזק את זה".

בהמשך דבריו התייחס הרב למצב הכלכלי המביא לדחיית גיל הנישואין ולהפחתת שיעור הילודה. "לצערנו רוב הנישואין היום הם מעל גיל 30. זה אסון לעם ישראל. אנשים חיים בלי מסגרת משפחתית אז אין ילדים, ויש כאלה שגם אח"כ לא רוצים ילדים, ואם כן רוצים להביא ילדים לעולם בגיל מבוגר אז כבר יכולות להיות בעיות פוריות. עם ישראל בצורה כזו לא יכול להתקיים. המשפחה זה ערך ראשוני וחייבים למצוא דרך איך לחזק את המשפחה ולאפשר למשפחה צעירה דיור, לאפשר למשפחה צעירה לימודים ולאפשר למשפחה צעירה את החזקת הילדים שלה". "לא יתכן שאנשים ידחו את הנישואים כי אין להם פרנסה ולא יוכלו לגדל את הילדים. זו גזירת פרעה. זה שאנחנו לא עושים

מספיק לחיזוק המשפחה שכל זוג יוכל להתחתן בגיל צעיר, לבנות בית מסודר ולגדל ילדים בצורה טובה אנחנו גוזרים גזירה על הציבור. צריך למצוא את הדרך לחזק את המשפחה".

לדברי הרב אריאל יש להשקיע בחיזוק המשפחה על ידי "חינוך, הסברה ושכנוע עצמי שאין תחליף למשפחה היהודית. התשתית של עם ישראל זו המשפחה. ככל שהבית יותר חזק ושלם וטהור, כך עם ישראל יהיה חזק יותר".

כולנו מארץ ישראל

/ הרב תומר אנגלסמן

משה בורח ממצריים למדין ושם הוא עוזר לבנותיו של יתרו. כאשר הבנות מספרות לאביהן על דמותו של האיש, הן מתארות אותו כאיש מצרי. מדוע? על פי הנצי"ב, הן זיהו אותו כמצרי מפני שלבושו היה כלבוש של מצרי, שפתו הייתה מצרית, ולכן הן חשבו שהוא אזרח מצרי. משה כידוע לא נקבר בארץ ישראל והמדרש אומר שאחד הגורמים לכך היה בגלל שלא הזדהה לפני בנות יתרו כ'איש עברי'. המדרש משווה את משה ליוסף שזכה להיקבר בארץ ישראל בזכות שהזדהה במצריים כאיש עברי.

ואפשר לשאול: וכי משה היה צריך לשקר ולומר שהוא עברי והרי באמת הוא נולד במצריים וחי כל חייו במצריים, ואילו יוסף מוצאו היה באמת בארץ העברים?

נראה שעומק המדרש הוא שגם ליוסף וגם למשה קשר לארץ ישראל, אלא שמשה קשור לארץ ישראל בקשר אחר. הגמרא בכתובות ע"ה עמוד א' אומרת שלכל בני ישראל, בכל מקום שהם גרים בעולם, אם הם מצפים לעלות לארץ ישראל אז המוצא האמיתי שלהם הוא ארץ ישראל:

"ולציון יאמר איש ואיש יולד בה והוא יכוננה עליון", אמר ר' מיישא בר בריה דר' יהושע בן לוי: "אחד הנולד בה ואחד המצפה לראותה"

משה לא נולד בארץ וכל חיצוניותו הייתה מצרית, ועל כן היו בטוחות בנות יתרו שמשה הוא 'איש מצרי'. מכאן נולד הצורך שמשה יבטא בהיסטוריה של עם ישראל קשר אחר לארץ ישראל, קשר אשר ישמש עידוד ועוגן לגלויות ישראל, למען כל הנולדים בחוץ לארץ שלא יחשבו ח"ו שאיבדו את הקשר שלהם לארץ. כי משה היה קשור לארץ ישראל מכוח תפילתו וציפייתו להיכנס אליה ונחשב לו שהוא בארץ ישראל אף שלא זכה לחיות או למות בה, וכך כל המצפה לראות את ארץ ישראל אף אם הוא מבחינה גשמית נראה כ'איש מצרי' ברוחו הוא לעולם 'איש עברי'.

בסוד שיח

כשם שפרצופיהם שונים
כך דעותיהם שונות

נשמח לקבל תגובות והערות מהקוראים
בדואייל: besod@013net.net

עיצוב ועריכה גרפית:
גיל ויין עיצוב גרפי
אימייל. gilwein26@012.net.il